

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

ADRODDIAD CYD-BWYLLGOR ARCHWILIO

DIBEN: CRAFFU'R CYD-BWYLLGOR ARCHWILIO

Amseru: cyn dechrau blwyddyn ariannol 2015/16

Teitl: Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysolys ar gyfer 2015/16

Categori Penderfyniad / Effaith Maes Busnes: Cyllid

Crynodeb Gweithredol:

Mae Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref yn datgan bod Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau yn uniongyrchol gyfrifol am fenthyciadau, buddsoddiadau ac am fenthycia arian. Dylai Prif Swyddog Ariannol y CHTh benderfynu pa fuddsoddiadau y dylid eu gwneud yn lleol a chymeradwyo unrhyw fenthyciadau. Mae penderfyniadau ar Fenthycia ac Ariannu Cyfalaf hefyd yn ffurfio rhan o gyfrifoldeb y CHTh.

Trwy reoliadau ariannol y cytunir arnynt yn lleol a Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol mae rheolaeth ddyddiol ar Fenthyciadau a Buddsoddiadau yn unol â'r polisïau cymeradwy gael eu cynnal gan staff Prif Swyddogion Ariannol yr Heddlu.

Dylid trefnu'r holl fenthyciadau a buddsoddiadau yn unol ag arfer gorau fel yr ymgorfforir yng Nghod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys a dylai'r holl fenthyciadau yr ymgymherir â hwy gydymffurfio â Chod Ariannu Cyfalaf o fewn Awdurdodau Lleol darbodus CIPFA.

Mae Cod Ymarfer Rheoli'r Trysorlys o fewn Gwasanaethau Cyhoeddus Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth yn gofyn am bennu Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys (TMSS) yn flynyddol. Mae'r TMSS hefyd yn cynnwys y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol sy'n ofyniad yng Nghanllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru.

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r polisïau a'r gweithdrefnau y mae'r CHTh wedi'u sefydlu ar gyfer bodloni'r gofynion statudol hyn ar gyfer y flwyddyn 2015/16.

Argymhelliad:

I'w ystyried a derbyn sylwadau gan y Cyd-bwyllgor Archwilio. I'w argymhell gan y Comisiynydd.

Adroddiad Prif Swyddog Ariannol y CHTH i'r Cydbwyllgor Archwilio

Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2015/16

1. Diben yr Adroddiad

Mae Rheoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus; rhifyn Cod Ymarfer 2011 (cod CIPFA) y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth yn gofyn i'r CHTH gymeradwyo strategaeth rheoli'r trysorlys cyn dechrau pob blwyddyn ariannol.

Yn ychwanegol, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru (LIC) y Canllaw ar Fuddsoddiadau Awdurdod Lleol diwygiedig ym mis Mawrth 2010 sy'n gofyn i'r Awdurdod gymeradwyo strategaeth fuddsoddi cyn dechrau pob blwyddyn ariannol.

Mae'r adroddiad hwn yn bodloni rhwymedigaeth gyfreithiol y CHTH o dan y Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 i ystyried Cod CIPFA a Chanllaw LIC.

2. Rheoli'r Trysorlys

Mae CIPFA wedi diffinio Rheoli'r Trysorlys fel "rheoli buddsoddiadau a ffrydiau arian y sefydliad, ei drafodion bancio, marchnad arian a marchnad cyfalaf; rheolaeth effeithiol o'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau hynny; a sicrhau'r perfformiad gorau bosibl yn gyson â'r risgiau hynny."

Nid oes unrhyw weithgaredd Rheoli'r Trysorlys yn rhydd o risg; fodd bynnag rheoli'r risgiau hynny yw'r sbardun allweddol y mae'r sefydliad yn ei ddefnyddio i bennu penderfyniadau buddsoddi.

Mae'r prif risgiau i weithgareddau trysorlys y sefydliad i'w gweld yn y tabl nesaf:

Risgiau Rheoli'r Trysorlys	Disgrifiad	Lliniaru'r risg
Risg Credyd a Pharti i Gontract	Y risg na chaiff buddsoddiad ei ad-dalu	Buddsoddi mewn sefydliadau sydd â statws credyd da
Risg hylifedd	Y risg na fydd arian ar gael pan fydd angen ar gyfer gofynion credydwyr a gofynion talu eraill	Dadansoddi mynych ar ofynion llif arian y sefydliad yn y dyfodol cyn gwneud penderfyniadau buddsoddi
Risg chwyddiant	Y posibilrwydd y gallai gwerth buddsoddiadau ostwng wrth i chwyddiant leihau grym pwrcasu arian	Gosod cyfyngiadau i gwmpasu'r nifer o fuddsoddiadau tymor hir a osodir
Risg cyfraddau llog	Y risg y bydd amrywiadau mewn lefelau cyfraddau llog yn creu baich annisgwyl neu nas rhagwelwyd ar gyllid y sefydliad	Mae'r Gyllideb a osodir ar gyfer incwm buddsoddi'n amcan realistig o'r derbyniadau tebygol yn ystod y flwyddyn yn seiliedig ar gyfraddau llog tebygol yn y dyfodol
Risg marchnad	Y risg y gallai gwerth buddsoddiadau ostwng dros gyfnod penodol o amser a fyddai'n cael effaith niweidiol ar allu'r sefydliad i fuddsoddi arian	Ceir digon o gwmpas yn y strategaeth i sicrhau bod offerynnau buddsoddi amgen ar gael

Mae'r CHTH ar hyn o bryd yn derbyn cyngor ar Reoli'r Trysorlys gan "Arlingclose Ltd." Daw eu cleientiaid o bob haen o awdurdodau lleol y DU a chyrrff sector cyhoeddus eraill. Maent yn mynychu cyfarfodydd chwarterol i ystyried perfformiad a strategaeth rheoli'r trysorlys yn ogystal â darparu adroddiadau wythnosol ar ddangosyddion a thueddiadau economaidd allweddol. Darperir gwybodaeth gyfoes ar risg parti i gontract a statws credyd hefyd.

3. Rhagolwg credyd a rhagolwg cyfradd llog

Mae'r adferiad economaidd byd-eang wedi arwain at welliant cyffredinol mewn amodau credyd ers y llynedd. Tystiolaeth o hyn yw'r gwmpas yn y taeniad o ddiffygdalu credyd banciau a chwmnïau o gwmpas y byd. Fodd bynnag, oherwydd newidiadau deddfwriaethol - gwahardd achubion ('bail-outs'), cyflwyno adneuo ('bail-ins') a ffafrio nifer fawr o adnewyr yn hytrach na chyrrff mawr, mae'r risgiau o wneud adneuo mawr ansicredig wedi codi mewn perthynas ag opsiynau buddsoddi eraill. Mae ein hymgyngorwyr rheoli'r trysorlys Arlingclose felly'n gynyddol yn ffafrio opsiynau buddsoddi sicredig

neu ddewisiadau amgen fel bondiau aswiriedig, ailfeddiannu, buddsoddiadau ar wahân i fanciau a chronfeydd unedig dros adneuron banc a chymdeithasau adeiladu ansicredig.

Mae Arlingclose yn rhagweld y codiad cyntaf swyddogol mewn cyfraddau llog ym mis Awst 2015 a chynnydd graddol mewn codiadau wedi hynny, gyda'r cyfartaledd yn 2015/16 o ddeutu 0.75%. Cred Arlingclose y bydd y lefel wedi'i normaleiddio o Gyfraddau Banc ôl-argyfwng yn amrywio rhwng 2.5% and 3.5%.

4. Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys

Mae'r CHTh yn cydnabod bod rheoli'r trysorlys yn effeithiol yn cefnogi cyflawni ei amcanion busnes a gwasanaeth. Mae'r CHTh wedi ymrwymo felly i egwyddorion cyflawni gwerth am arian wrth reoli'r trysorlys, a defnyddio technegau mesur perfformiad cynhwysfawr addas, o fewn cyd-destun rheoli risg effeithiol.

Bydd benthycyca'r sefydliad yn fforddiadwy, cynaliadwy a darbodus a rhoddir ystyriaeth i reoli risg cyfradd llog a risg ailariannu. Dylai'r ffynhonnell o ble caiff y benthycyca ei wneud a'r math o fenthycyca alluogi'r CHTh i sicrhau tryloywder a rheolaeth dros y ddyled.

Caiff y polisi ei adolygu'n flynyddol.

Mae'r Cod wedi nodi deuddeg o feysydd ble dylid datblygu datganiadau Arferion Rheoli'r Trysorlys (TMP) er mwyn gweithredu gofynion llawn y Cod. Mae'r TMPau hyn yn ffurfio rhan o bolisi'r CHTh ac fe'u manylir yn Atodiad A.

5. Strategaeth Fenthycyca

Mae gan y CHTh werth £2.7 miliwn o fenthyciadau allanol ar hyn o bryd (y cyfan gyda'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus), gostyngiad o £0.1 miliwn ar y flwyddyn flaenorol, o ganlyniad i benderfyniadau cyfalafu hanesyddol. Nid yw'r CHTh yn disgwyl benthycyca'n allanol yn 2015/16. Serch hynny fe allai'r CHTh fenthycyca i gyn-ariannu gofynion y blynyddoedd i ddod, ar yr amod nad yw hyn yn rhagori ar y cyfyngiad awdurdodedig ar gyfer benthycyca.

Prif amcan y CHTh wrth fenthycyca arian yw taro cydbwysedd risg isel priodol rhwng sicrhau costau llog isel a chyflawni sicrwydd o'r costau hynny yn ystod y cyfnod y mae'r arian yn ofynnol. Mae'r hyblygrwydd i ail-drafod benthyciadau pe bai cynlluniau hirdymor y CHTh yn newid yn amcan eilaidd.

Y ffynonellau cymeradwy ar gyfer benthyciadau hirdymor a byr dymor yw:

- Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus;
- Awdurdodau Lleol y DU;

- Unrhyw fanc neu gymdeithas adeiladu arall sydd wedi'u hawdurdodi i weithredu yn y DU gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus.

Yn flaenorol, roedd yr holl fenthyciadau hirdymor wedi'u codi o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ond mae'r CHTH yn ymchwilio i ffynonellau ariannu eraill, megis benthyciadau Awdurdod Lleol a benthyciadau banc a allai fod ar gael ar gyfraddau mwy ffafriol.

Mae'r angen gwaelodol i fenthyca at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR) tra mai cronfeydd wrth gefn defnyddiwyd a chyfalaf gwaith yw'r adnoddau gwaelodol sydd ar gael i'w buddsoddi. Y strategaeth gyfredol yw cynnal benthycia a buddsoddi dan eu lefelau gwaelodol, a elwir ambell waith yn fenthyca mewnlol. Bydd angen cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTH ar gyfer pob benthyciad.

6. Strategaeth Fuddsoddi

Dan y Gofynion Deddfwriaethol, rhaid i'r CHTH gymeradwyo Polisi Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol a dylai Prif Swyddog Ariannol y CHTH weithredu a monitro polisiâu a gweithdrefnau rheoli'r trysorlys yn unol â chod CIPFA ac arweiniad proffesiynol arall.

Mae gan Dyfed Powys gronfeydd sylweddol wedi'u buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbynnir cyn gwariant ynghyd â balans a chronfeydd wrth gefn a gedwir.

Yn unol ag arweiniad buddsoddi a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ac ymarfer gorau, prif amcan y CHTH mewn perthynas â buddsoddiadau yw diogelwch y cyfalaf. Mae hylifedd neu hygyrchedd buddsoddiadau CHTH gyda'r enillion ar fuddsoddiadau'n dilyn yn parhau'n bwysig ond mae'r rhain yn ystyriaethau eilaidd.

Mae'r sefydliad a'i gynghorwyr yn parhau'n wylidwrus iawn am arwyddion o gyfyngder credyd neu farchnad a allai effeithio'n negyddol ar y sefydliad.

Caiff buddsoddiadau eu categoreiddio'n 'benodedig' neu 'amhenodedig' o fewn yr arweiniad buddsoddi a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Buddsoddiadau penodedig yw buddsoddiadau sterling gydag uchafswm aeddfedrwydd o un flwyddyn. Mae'r rhain hefyd yn bodloni'r 'ansawdd credyd uchel' fel y pennir gan y CHTH ac nid ystyrir eu bod yn fuddsoddiadau gwariant cyfalaf dan Statud. Buddsoddiadau amhenodedig felly yw popeth arall.

Yn dilyn cyngor ei gynghorwyr rheoli'r trysorlys, mae'r CHTH yn bwriadu defnyddio'r buddsoddiadau penodedig ac amhenodedig canlynol yn 2015/16:

Tabl 1: Buddsoddiadau Penodedig ac Amhenodedig

	Math o fuddsoddiad	Penodedig	Amhenodedig	Uchafswm cyfnod buddsoddi	Cyfyngiad buddsoddi parti i gontract
1	Banciau a chyrrff a gwarannau eraill y mae eu statws credyd tymor hir isaf a gyhoeddir gan Fitch, Moody's a Standard & Poor's yn A-	✓	✗	364 dydd	£4 miliwn*
2	Adenuon tymor gydag awdurdodau lleol eraill yn y DU (beth bynnag eu statws credyd)	✓	✗	364 dydd	£4 miliwn
3	Llywodraeth Ganolog y DU e.e. Swyddfa Rheoli Dyled (beth bynnag eu statws credyd)	✓	✗	364 dydd	100% o gyfanswm buddsoddiadau
4	Llywodraeth Ganolog y DU e.e. Bondiau'r Llywodraeth (beth bynnag eu statws credyd)	✗	✓	5 mlynedd	£10 miliwn (Cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTh)
5	Cymdeithasau Adeiladu'r DU heb statws credyd – ond a aseswyd gan Arlingclose	✓	✗	100 dydd	£1miliwn (Cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTh)**
6	Cronfeydd marchnad arian a chronfeydd unedig eraill	✗	✓	amh.	5% o gyfanswm buddsoddiad fesul cronfa (Cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTh)
7	Unrhyw sefydliad arall, yn amodol ar asesiad credyd allanol a chyngor penodedig gan Gynghorydd Rheoli'r Trysorlys	✗	✓	364 dydd	£1 miliwn (Cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTh)

*Lleihawyd cyfyngiad buddsoddi parti i gontract yn 2014/15 i leihau amlygiad i risg "achub" (bail-in),

** Parti i gontract ychwanegol yn 2014/15. Ataliwyd cefnogaeth y Llywodraeth i fanciau oedd yn methu felly roedd y potensial am ddiffygdalu'n fwy tebygol.

Mae buddsoddiadau mewn Cymdeithasau Adeiladu yn ffordd i gynyddu'r nifer o bartïon i gontract. Mae ein cynghorwyr Rheoli'r Trysorlys wedi asesu cryfder ariannol y sefydliadau hyn drwy ddadansoddiad o'r fantolen ac wedi nodi pedair ar ddeg o gymdeithasau adeiladu heb eu graddio. Dylid cyfyngu buddsoddiad i 20% mewn cymdeithasau heb eu graddio.

Mae cyfyngiadau parti i gontract wedi'u gosod ar sail amcan o'r sefyllfa llif arian ar 31 Mawrth 2015. Caiff balansau buddsoddi eu hadolygu'n chwarterol a chaiff cyfyngiadau mathau buddsoddi 1 a 2 parti i gontract eu diwygio i 10% o falansau buddsoddi os bydd angen.

Mae'r cyfyngiadau parti i gontract uchod yn uchafsymiau. Gall hyd gwirioneddol ar gyfer partiön i gontract unigol amrywio ond heb fynd dros y cyfyngiadau hyn. Dylid gwneud pob buddsoddiad yn unol ag arweiniad perthnasol a geir gan ein cynghorwyr rheoli'r trysorlys.

Rheoli Hylifedd – Mae Dyfed Powys yn cwblhau rhagolwg llif arian blynyddol sy'n amcangyfrif y sefyllfa llif arian misol. Bydd hyn yn cael ei ddefnyddio i bennu'r cyfnod hwyaf y gellir ymrwymo arian yn ddarbodus. Llunnir y rhagolwg hwn ar sail besimistaidd, gyda derbynebaw'n cael eu tanamcangyfrif a thaliadau yn cael eu goramcangyfrif er mwyn isafu'r risg o'r heddlu yn cael eu gorfodi i fenthycu ar delerau anffafriol i fodloni'i ymrwymïadau ariannol. Bydd yr holl fuddsoddiadau dros flwyddyn yn gofyn am gymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTH o flaen llaw.

Rheoli Risg – Mae'r sefydliad yn ystyried sicrwydd, hylifedd ac arenillion, yn y drefn honno, wrth wneud penderfyniadau buddsoddi.

Mae statws credyd yn parhau'n elfen bwysig wrth asesu risg credyd. Ond nid yw'n nodwedd unigol yn asesiad y sefydliad o risg credyd parti i gontract.

Mae'r sefydliad hefyd yn ystyried asesiadau amgen o gryfder credyd, a gwybodaeth am ddatblygiadau corfforaethol ac ymdeimlad y farchnad at bartïon i gontract. Defnyddir yr offerynnau allweddol canlynol i asesu risg credyd:

- Statws credyd wedi'i gyhoeddi y sefydliad ariannol (o leiaf A-neu gyfatebol) a'i sofran (o leiaf AA+ neu gyfatebol ar gyfer sofran o'r tu hwnt i'r DU);
- Trefniadau cefnogaeth sofran;
- Cyfnewidiadau diffyg dalu credyd (lle bo wedi'u dyfynnu);
- Prisiau cyfrannau (lle bo ar gael);
- Elfennau economaidd sylfaenol, fel dyled net gwlad fel canran o'i chynnyrch domestig gros);
- Datblygiadau Corfforaethol, newyddion, erthyglau, ymdeimlad marchnadoedd a momentwm;
- Troshaen wrthrychol.

Er mwyn amrywio'r rhestr o bartïon i gontract, mae Arlingclose yn ystyried bod y defnydd o fanciau cymaradwy y tu allan i'r DU yn briodol. Mae'r rhain yn cynnwys banciau yn y taleithiau sofran canlynol, Awstralia, Canada, y Ffindir, Ffrainc, yr Almaen, yr Iseldiroedd, Norwy, Sweden, yr Unol Daleithiau. Argymhellir bod y rhain yn cael eu cynnwys yn y strategaeth yn amodol ar gyfyngiadau credyd a'r cyfyngiadau a amlinellir yn y tabl uchod. Rhaid i unrhyw fenthycia i fanciau tramor gael cymeradwyaeth Prif Swyddog Ariannol y CHTH o flaen llaw.

Caiff unrhyw sefydliad ei atal neu ei ddileu pe bai unrhyw rai o'r ffactorau a nodir uchod yn peri pryder. Yn benodol caiff statws credyd ei fonitro gan y sefydliad ar sail wythnosol. Mae Arlingclose yn darparu cyngor ar newidiadau mewn statws a chamau gweithredu priodol yn ddyddiol.

Bancwr y Sefydliad – mae'r sefydliad yn bancio gyda Banc Barclays PLC. Ar hyn o bryd, mae'n diwallu isafswm meini prawf credyd y sefydliad. Hyd yn oed os yw'r statws credyd yn cwmpo dan isafswm meini prawf y Sefydliad bydd Banc Barclays PLC yn parhau i gael ei ddefnyddio ar gyfer gofynion hylifedd tymor byr (buddsoddiadau dros nos a phenwythnos) a threfniadau cysondeb busnes.

7. Dangosyddion Darbodus

Mae'r CHTH yn mesur ac yn rheoli ei amlygiad i risgiau rheoli'r trysorlys gyda'r dangosyddion canlynol. Caiff Dangosyddion ar wahân i'r Trysorlys eu cynnwys yn nogfen y trysorlys hefyd.

Dangosydd Darbodus ar gyfer Amlygiad i Gyfraddau Llog

Bwriad y cyfyngiad hwn yw rheoli amlygiad i risg cyfraddau llog. Mae'r cyfyngiadau uchaf ar amlygiadau cyfraddau llog sefydlog ac amrywiol wedi'u mynegi mewn £ miliwn fel a ganlyn:

	2015/16 £ miliwn	2016/17 £ miliwn	2017/18 £ miliwn	2018/19 £ miliwn
Cyfyngiad uchaf ar amlygiad cyfradd llog sefydlog	20.600	20.600	20.600	20.600
Cyfyngiad uchaf ar amlygiad cyfradd llog amrywiol	3.203	3.202	3.000	3.000

Strwythur Aeddfedrwydd Benthycia

Mae'r dangosydd hwn wedi'i osod i reoli amlygiad i risg ailariannu. Y cyfyngiadau uchaf ar strwythur aeddfedu benthyciadau cyfradd sefydlog fydd:

	Uchaf (%)	Isaf (%)
Llai na 12 mis	10	0
12 mis ac o fewn 24 mis	10	0
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	50	0
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	50	0
10 mlynedd ac uwch	100	0

Dangosydd Darbodus ar gyfer cyfanswm y prifswmiau a fuddsoddir am gyfnodau sy'n hwy na 364 dydd

Diben y dangosydd hwn yw rheoli amlygiad i'r risg o fynd i golledion a allai godi pe bai'n rhaid i'r sefydliad geisio ad-daliad cynnar ar ei fuddsoddiadau.

Os bydd y sefydliad yn buddsoddi neu'n cynllunio i fuddsoddi am gyfnodau hirach na 364 dydd, gosodir uchafswm ar gyfer pob cyfnod blwyddyn ariannol ar gyfer aeddfedu buddsoddiadau o'r fath.

Cyfyngiad ar y prifswm a fuddsoddir dros 364 dydd	2015/16 Amcan <small>£ miliwn</small>	2016/17 Amcan <small>£ miliwn</small>	2017/18 Amcan <small>£ miliwn</small>	2018/19 Amcan <small>£ miliwn</small>
	4	4	10	10

8. Polisi ar Ddefnyddio Deilliadau Ariannol

Yn ôl cod CIPFA rhaid i sefydliadau ddarparu manylion clir am eu polisi ar y defnydd o ddeilliannau yn y strategaeth flynyddol.

Yn absenoldeb unrhyw bŵer cyfreithiol, polisi'r sefydliad yw peidio â defnyddio deilliadau ariannol unig megis cyfnewidiadau, blaenion, dyfodolion ac opsiynau. Ni fydd deilliadau sydd wedi'u mewnosod yn ddarostyngedig i'r polisi hwn er y bydd y risgiau y maen nhw'n eu cynnig yn cael eu rheoli yn unol â'r strategaeth rheoli risg yn gyffredinol.

9. Hyfforddiant

Mae Cod Ymarfer CIPFA yn gofyn i'r Prif Swyddog Ariannol sicrhau bod pob aelod sydd â chyfrifoldebau rheoli'r trysorlys, gan gynnwys craffu swyddogaeth rheoli'r trysorlys, yn derbyn yr hyfforddiant priodol sy'n berthnasol i'w hanghenion ac yn llawn deall eu rolau a'u cyfrifoldebau. Ceir rhagor o fanylion am y rhain yn Arferion Rheoli'r Trysorlys.

10. Gofyniad Cyllideb Fantoledig

Mae'r CHTH wedi cydymffurfio â darpariaethau A32 Deddf Cyllid y Llywodraeth 1992 i osod cyllideb fantoledig.

11. Goblygiadau Adnoddau

Goblygiad	Manylion
Cyllid	Fel y manylir uchod
Staff	Amh.
Asedau	Amh.
Partneriaid	Amh.
Amserlenni	Amh.
Arweinyddiaeth	Amh.

12. Ystyriaethau Effaith

Goblygiad	Effaith wedi'i Ystyried (Ydy/Nac ydy)	Effaith a Nodwyd
Cyfreithiol	Ydy	Dim
Cyfraniad at y Cynllun Heddlu a Throsedd	Ydy	Blaenoriaeth 6: Gwario'n ddarvoudus – yn cynnwys rheolaeth dda o adnoddau ariannol
Dadansoddi Risg	Ydy	Dim
Cydraddoldeb	Ydy	Dim
Hawliau Dynol	Ydy	Dim
Plant a Phobl Ifainc	Ydy	Dim
Amgylcheddol a Chynladwyedd	Ydy	Dim
Parc Cenedlaethol	Ydy	Dim
Cyfyngau	Ydy	Dim

13. Atodiadau

Atodiad A – Arferion Rheoli'r Trysorlys

Atodiad B – Dangosyddion Darvoudus a Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw

14. Cefndir / Papurau Atodol

15. Manylion Cyswllt

Awdur(on): Jayne Woods

Ebost: Jayne.woods@dyfed-powys.pnn.police.uk

Rhif ffon: est. 23806

16. Caniatâd i'r Cyhoedd weld yr Wybodaeth

Mae'r wybodaeth yn y ffurflen hon yn ddarostyngedig i Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 gan gynnwys yr eithriadau yn y ddeddf a deddfwriaeth berthnasol arall. Os yw'r eithriadau neu gyfyngiadau eraill yn gymwys, caiff y ffurflen hon ei golygu cyn iddi fod ar gael ar wefan Swyddfa'r CHTH o fewn 5 diwrnod gwaith i'w hystyried gan y Bwrdd Plismona.

17. Cymeradwyaeth Swyddog

Prif Swyddog Ariannol

Ymgynghorwyd â fi am y cynnig ac rwyf i'n cadarnhau bod cyngor ariannol a cyfreithiol wedi'u hystyried wrth baratoi'r adroddiad hwn. Rwyf i'n fodlon fod hwn yn gais priodol i'w gyflwyno i'r Bwrdd Plismona

Dyddiad: 10/03/15

Llofnod:

ATODIAD A - Arferion Rheoli'r Trysorlys

A1. Rheoli Risg

Datganiad cyffredinol

Bydd Prif Swyddog Ariannol Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn cynllunio, yn gweithredu ac yn monitro'r holl drefniadau ar gyfer adnabod, rheoli a chadw trefn ar risg rheoli'r trysorlys, yn adrodd o leiaf yn flynyddol ar eu digonolrwydd/addasrwydd, a bydd yn adrodd, fel mater o frys, amgylchiadau unrhyw anhawster gwirioneddol neu debygol wrth gyflawni amcanion Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu o ran hyn, y cyfan yn unol â'r gweithdrefnau a amlinellir yn *A6 Gofynion adrodd a threfniadau gwybodaeth reoli*.

Yng nghyswllt pob un o'r risgiau a ganlyn, mae'r trefniadau sy'n ceisio sicrhau cydymffurfiaid â'r amcanion hyn wedi'u hamlinellu isod:-

A1.1 Rheoli Risg Credyd a Pharti i Gontract

Diffiniad o Risg Credyd a Pharti i Gontract – *Risg o fethiant gan barti i gontract i fodloni ei rwymedigaethau cytundebol i'r sefydliad o dan ariannu buddsoddiad, benthyciad, cyfalaf, prosiect neu bartneriaeth, o ganlyniad i deilyngdod credyd gostyngol y parti i gontract, a'r effaith niweidiol canlyniadol ar adnoddau cyfalaf neu gyfredol (refeniw) y sefydliad.*

Cam Gweithredu

"Mae Dyfed-Powys yn ystyried mai amcan allweddol ar ei weithgareddau rheoli trysorlys yw diogelwch y prif symiau y mae'n eu buddsoddi. Gan hynny, bydd yn sicrhau bod ei restrau a chyfyngiadau parti i gontract yn adlewyrchu agwedd ddarbodus tuag at sefydliadau y gallai arian gael eu hadneuo ynddynt, a bydd yn cyfyngu ar ei weithgareddau buddsoddi i'r offerynnau, dulliau a thechnegau y cyfeirir atynt yn *A4 Offerynnau, dulliau a thechnegau cymeradwy*. Mae hefyd yn adnabod yr angen i gael, a bydd gan hynny yn cynnal, polisi parti i gontract ffurfiol yng nghyswllt y sefydliadau hynny ble y gall fenthyca, neu y gall fynd i drefniadau ariannu eraill gyda hwy."

Ceir manylion partion i gontract o fewn y Strategaeth a Pholisi Rheoli Trysorlys.

A1.2 Rheoli Risg Hylifedd

Diffiniad o Risg Hylifedd – Risg na fydd arian ar gael pan fydd ei angen, bod rheolaeth aneffeithiol ar hylifedd yn creu costau annisgwyl ychwanegol a chan hynny bydd amcanion busnes / gwasanaeth y sefydliad yn cael eu cyfaddawdu.

Cam gweithredu

Swyddogaeth y Prif Swyddog Ariannol (Prif Gwnstabl) trwy staff rheoli'r trysorlys a gyflogir gan y Prif Gwnstabl fydd sicrhau bod ganddo adnoddau arian digonol er nid gormodol, trefniadau benthyca, cyfleusterau gorddrafft neu wrth gefn i alluogi iddo fod â lefelau arian ar gael iddo bob amser sy'n angenrheidiol er mwyn cyflawni'i amcanion busnes / gwasanaeth.

Byddant yn sicrhau bob amser bod arian dros ben ar gael y gellir galw arno (£3 miliwn) trwy ei fuddsoddiadau mewn cyfrifon arian ar alw, a fyddai ar gael unrhyw bryd.

Mae prosesau rhagweld llif arian wythnosol, misol a blynyddol wedi'u sefydlu yn unol â Rheoliadau Ariannol a Gweithdrefnau Rheoli Ariannol.

A1.3 **Rheoli Risg Cyfraddau Llog**

Diffiniad o Risg Cyfraddau Llog – Risg y bydd amrywiadau yn lefelau cyfraddau llog yn creu baich annisgwyl neu nas rhagwelwyd ar gyllid y sefydliad, ac y mae'r sefydliad wedi methu amddiffyn ei hun yn ddigonol yn eu herbyn.

Cam gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn rheoli ei amlygiad i amrywiadau mewn cyfraddau llog gyda'r bwriad o ddal ei gostau llog, neu sicrhau ei refeniwiau llog, yn unol â'r symiau a ddarperir yn ei drefniadau cyllidebol fel y'u diwygiwyd yn unol ag A6 *Gofynion adrodd a threfniadau gwybodaeth reoli*.

Bydd yn cyflawni hyn trwy ddefnydd darbodus ar ei offerynnau, dulliau a thechnegau ariannu a buddsoddi, yn bennaf i greu sefydlogrwydd a sicrwydd costau a refeniwiau, ond ar yr un pryd yn cadw gradd ddigonol o hyblygrwydd i fanteisio ar unrhyw newidiadau annisgwyl, manteisiol posibl yn lefel neu strwythur cyfraddau llog. Dylai hyn fod yn amodol ar ystyriaeth ac, os oes angen, cymeradwyaeth unrhyw bolisi neu oblygiadau cyllidebol.

Dim ond o ffynonellau cymeradwy y bydd y CHTh yn ymgymryd â benthyciadau megis y PWLB, sefydliadau megis Banc Buddsoddi Ewrop a chan fanciau masnachol sydd ar restr o sefydliadau awdurdodedig CHTh, a gan hynny yn isafu ar risg gyfreithiol a rheoleiddio. Bydd pob buddsoddiad dros un flwyddyn angen cymeradwyaeth flaenorol gan Brif Swyddog Ariannol y CHTh.

A1.4 **Rheoli risg Cyfraddau Cyfnewid**

Diffiniad o Risg Cyfraddau Cyfnewid – Risg y bydd amrywiadau mewn cyfraddau cyfnewid tramor yn creu baich annisgwyl neu nas rhagwelir ar gyllid sefydliad, ac mae'r sefydliad wedi methu amddiffyn ei hun yn ddigonol yn eu herbyn.

Cam gweithredu

Ar hyn o bryd dim ond mewn cynnyrch sterling y mae Dyfed Powys yn buddsoddi, gan hynny nid oes risg cyfraddau cyfnewid.

A1.5 Rheoli Risg Ailariannu

Diffiniad o Risg Ailariannu – Risg nad oes modd ailariannu arian benthyciadau, cyfalaf, prosiect neu bartneriaeth sy'n aeddfedu ar delerau sy'n adlewyrchu'r darpariaethau a wnaed gan y sefydliad ar gyfer yr ailariannu hynny, yn gyfalaf ac yn gyfredol (refeniw) a / neu fod y telerau yn anghyson â'r prif amodau marchnad ar y pryd.

Cam gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod ei fenthyciadau, ariannu preifat a threfniadau partneriaeth yn cael eu negydu, eu strwythuro a'u dogfennu, a bod proffil aeddfedu'r arian a godir felly yn cael ei reoli, gyda'r bwriad o sicrhau telerau cynnig ar gyfer adnewyddu neu ailariannu os oes angen, sydd yn gystadleuol neu mor ffafriol i'r CHTh ag y gellir ei gyflawni yn rhesymol yng ngoleuni amodau marchnad ar y pryd.

Bydd yn ymroi i reoli ei berthnasau gyda'i bartïon i gontract yn y trafodion hyn mewn modd sy'n sicrhau'r amcan hwn, a bydd yn osgoi gorddibyniaeth ar unrhyw un ffynhonnell ariannu os gallai hyn beryglu cyflawni'r uchod."

A1.6 Risg Gyfreithiol a Rheoleiddio

Diffiniad o Risg Gyfreithiol a Rheoleiddio – Risg y bydd y sefydliad ei hun, neu sefydliad y mae yn delio â'i weithgareddau rheoli'r trysorlys, yn methu gweithredu yn unol â'i bwerau cyfreithiol neu ofynion rheoleiddio, a bod y sefydliad yn dioddef colledion gan hynny.

Cam gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod ei holl weithgareddau rheoli'r trysorlys yn cydymffurfio â'i bwerau statudol a gofynion rheoleiddio. Bydd yn dangos cydymffurfiad o'r fath, os oes gofyn iddo wneud hynny, i bob grŵp y mae'n delio â gweithgareddau o'r fath â hwy. Wrth fframio ei bolisi credyd a pharti i gontract o dan *A1 rheoli risg credyd a pharti i gontract*, bydd yn sicrhau bod tystiolaeth o bwerau partiön i gontract, awdurdod a chydymffurfiad yng nghyswllt y trafodion y gallent ddod i gysylltiad â Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd, yn enwedig o ran dyletswydd gofal a'r ffioedd a godir.

Mae Dyfed Powys yn cydnabod y gallai newidiadau deddfwriaethol neu reoleiddio yn y dyfodol effeithio ar ei weithgareddau rheoli'r trysorlys ac, hyd y gellir yn rhesymol, bydd yn ceisio isafu ar y risg y bydd y rhain yn effeithio'n wrthwynebus ar y CHTh.

A1.7 Rheoli Twyll, Gwallau a Llygredd

Diffiniad o Reoli Twyll, Gwallau a Llygredd – Risg bod sefydliad yn methu adnabod yr amgylchiadau ble y gallai fod yn agored i risg o golled trwy dwyll, gwallau, llygredd neu bosibilrwydd arall yn ei waith rheoli'r trysorlys, ac yn methu defnyddio systemau a gweithdrefnau addas a chynnal trefniadau rheoli wrth gefn effeithiol i'r perwyl hwn. Mae'n cynnwys y maes risg y cyfeirir ato'n gyffredin fel risg gweithredol.

Cam gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau ei fod wedi adnabod yr amgylchiadau a allai ei amlygu i risg o golled trwy dwyll, gwallau, llygredd neu bosibilrwydd arall yn ei waith rheoli'r trysorlys. Gan hynny, bydd yn defnyddio systemau a gweithdrefnau addas, a bydd yn cynnal trefniadau rheoli wrth gefn effeithiol i'r perwyl hwn. Bydd Archwilio Mewnol yn adolygu'n rheolaidd swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys ac yn adrodd i'r Cydbwyllgor Archwilio.

Mae strwythur adrodd clir, wedi'i diffinio'n dda ar gyfer twyll ayyb wedi'i sefydlu mewn achos o fethiant systemau. Mae'r polisi yswiriant yn cynnwys sicrwydd ar gyfer twyll, gwallau a llygredd. Mae hyn wedi'i ddogfennu o fewn y Polisi Gwrth-dwyll a Llygredd ac wedi'i gynnwys o fewn Gweithdrefn Rheoli Ariannol A7.2 "Delio â Thwyll / Llygredd a Ddrwgdybir."

A1.8 Rheoli Risg Marchnad

Diffiniad o Risg Marchnad – Risg trwy amrywiadau gwrthwynebus yng ngwerth y prif symiau y mae sefydliad yn eu benthyca ac yn eu buddsoddi, bod ei bolisiau ac amcanion rheoli'r trysorlys yn cael eu cyfaddawdu, a'i fod wedi methu ag amddiffyn ei hun yn ddigonol yn erbyn yr effeithiau hyn.

Cam gweithredu

Bydd Dyfed-Powys yn ceisio sicrhau na fydd ei bolisiau ac amcanion rheoli'r trysorlys penodol yn cael eu cyfaddawdu trwy amrywiadau marchnad gwrthwynebus yng ngwerth y prif symiau y mae'n eu buddsoddi, a chan hynny bydd yn ceisio amddiffyn ei hun rhag effeithiau amrywiadau o'r fath.

Dim ond sefydliadau sydd wedi'u cynnwys yn y rhestr fenthyca partion i gontract diweddaraf a gymeradwywyd gan Arlingclose y bydd yn buddsoddi ynddynt.

A2. Mesur Perfformiad

Mae Dyfed Powys yn ymrwymedig i sicrhau gwerth am arian yn ei weithgareddau rheoli'r trysorlys ac i ddefnyddio methodoleg perfformiad i gefnogi'r nod hwnnw, o fewn y fframwaith a amlinellir yn ei ddatganiad polisi rheoli'r trysorlys.

Gan hynny, bydd swyddogaeth rheoli'r trysorlys yn destun dadansoddiad parhaus o'r gwerth y mae'n ei ychwanegu i gefnogi amcanion busnes neu wasanaeth penodol y sefydliad. Bydd yn agored i archwiliad rheolaidd o ddulliau amgen o gyflenwi

gwasanaeth, o argaeledd mentrau cyllidol neu grant neu gymhorthdal eraill, a'r cwmpas ar gyfer gwelliannau posibl eraill. Bydd perfformiad y swyddogaeth rheoli'r trysorlys yn cael ei fesur gan ddefnyddio'r meini prawf a amlinellir isod:-

Bydd y mesurau / meincnodau perfformiad ar gyfer rheoli'r trysorlys yn cynnwys yr isod:

	Mesur Perfformiad
1	Cyflawni'r incwm buddsoddi sydd wedi'i gyllidebu
2	Sicrhau sicrwydd balans arian am 31 dydd
3	Sicrhau mai dim ond gyda sefydliadau sy'n cydymffurfio â Strategaeth Rheoli'r Trysorlys flynyddol y mae buddsoddiadau yn cael eu gosod.
4	Sicrhau cadw at gyfyngiadau partion i gontract cymeradwy (cyfeirir atynt yn TMPau 1/ 5)
5	Lefelau disgwylidig o Fuddsoddiadau'r mis o'u cymharu â lefel gwirioneddol y buddsoddiad
6	Cyfradd adennill gyfartalog o fuddsoddiadau'r mis o'i gymharu â chyfradd darged

A3. Penderfyniadau a dadansoddi

Bydd Dyfed Powys yn cynnal cofnodion llawn o'i benderfyniadau rheoli'r trysorlys ac o'r prosesau a'r arferion a gymhwyswyd wrth ddod i'r penderfyniadau hynny, at ddibenion dysgu o'r gorffennol ac ar gyfer dangos bod camau rhesymol wedi'u cymryd i sicrhau bod yr holl faterion sy'n berthnasol i'r penderfyniadau hynny wedi'u hystyried ar y pryd.

Ni fydd penderfyniadau yn ymwneud ag ariannu, benthyca, rhoi benthyg a thechnegau ac offerynnau newydd yn cael eu gwneud oni bai eu bod yn cydymffurfio â Pholisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys. Bydd yr holl benderfyniadau yn agored i graffu annibynnol.

Bydd adrodd penderfyniadau a wneir mewn perthynas ag adroddiadau chwarterol/blynyddol a fanylir yn TMP6 yn cael eu cofnodi i'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu.

A4. Offerynnau, Dulliau a Thechnegau Cymeradwy

Bydd Dyfed Powys yn ymgymryd â'i weithgareddau rheoli'r trysorlys trwy ddefnyddio dim ond yr offerynnau, y dulliau a'r technegau hynny a nodir yn y Rheoliadau Ariannol a Gweithdrefnau Rheoli Ariannol ac o fewn y cyfyngiadau a'r paramedrau a ddiffinnir yn *A1 Rheoli Risg*.

Mae adran 3.6 y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol yn rhoi cyfarwyddyd ar drefniadau Rheoli'r Trysorlys a Bancio ac mae'r Gweithdrefnau Rheoli Ariannol a nodir isod yn pennu'r offerynnau, dulliau a thechnegau cymeradwy.

Rhif y Weithdrefn	Teitl y Weithdrefn
A3.1	Barclays Business master II
A3.2	Rhagweld Llif Arian
A3.3	Benthyca
A3.4	Cysoniad Banc

Mae'r rheoliadau a'r gweithdrefnau ar gael ar fewnwyd yr heddlu.

A5. Trefnu, Egluro a Gwahanu Cyfrifoldebau a Threfniadau Delio

Mae Dyfed-Powys yn teimlo ei bod hi'n hanfodol, at ddibenion rheoli a monitro effeithiol ar ei weithgareddau rheoli'r trysorlys, ar gyfer gostwng risg o dwyll neu wall, ac er mwyn sicrhau'r perfformiad gorau, bod y gweithgareddau hyn yn cael eu strwythuro a'u rheoli mewn modd cwbl integredig, a bod, bob amser, eglurder o ran cyfrifoldebau rheoli'r trysorlys.

Yr egwyddor y seilir hyn arni yw gwahaniaeth clir rhwng y rheini sydd â'r cyfrifoldeb o osod polisiau rheoli'r trysorlys a'r rheini sydd â chyfrifoldeb dros weithredu a rheoli'r polisiau hyn, yn enwedig o ran gweithredu a throsglwyddo arian, cofnodi a gweinyddu penderfyniadau rheoli'r trysorlys, ac archwilio ac adolygu swyddogaeth rheoli'r trysorlys.

Os a phryd y bydd Dyfed Powys yn bwriadu, o ganlyniad i ddiffyg adnoddau neu amgylchiadau eraill, ymadael â'r egwyddorion hyn, bydd Prif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhesymau yn cael eu hadrodd yn gywir i Brif Swyddog Ariannol CHTh yn unol â A6 Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Reoli, a'r goblygiadau wedi'u hystyried a'u gwerthuso yn gywir.

Bydd Prif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod datganiadau ysgrifenedig clir o'r cyfrifoldebau ar gyfer pob swydd sy'n gysylltiedig â rheoli'r trysorlys, a'r trefniadau ar gyfer cyflenwi mewn absenoldeb. Bydd Prif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl hefyd yn sicrhau bob amser bod y rheini sy'n gysylltiedig â rheoli'r trysorlys yn dilyn y polisiau a'r gweithdrefnau a amlinellir ac yn adrodd ar unrhyw amrywiad o'r rhain wrth Brif Swyddog Ariannol CHTh.

Bydd Prif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod dogfennau priodol ar gyfer pob deliant a thrafodyn a bod gweithdrefnau yn bodoli ar gyfer trawsyrru arian yn effeithiol a darparu tystiolaeth o hyn yn ôl yr angen i Brif Swyddog Ariannol CHTh.

A6. Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Reoli

Bydd Dyfed-Powys yn sicrhau bod adroddiadau rheolaidd yn cael eu paratoi a'u hystyried ar weithredu ei bolisiau rheoli'r trysorlys; ar effeithiau penderfyniadau a wneir a thrafodion a gyflawnir i geisio'r polisiau hynny; ar oblygiadau newidiadau, yn benodol cyllidebol, yn

deillio o ffactorau rheoleiddio, economaidd, marchnad neu eraill sy'n effeithio ar ei weithgareddau rheoli'r trysorlys; ac ar berfformiad y swyddogaeth rheoli'r trysorlys.

Awgrymir y dylai'r broses adrodd a ganlyn gael ei chyflwyno gan Brif Swyddog Ariannol CHTh:-

Gofynion Adrodd Blynyddol cyn dechrau'r flwyddyn:

- Adolygu datganiad polisi a strategaeth Rheoli'r Trysorlys,
- Adolygu Arferion Rheoli'r Trysorlys,
- Dangosyddion Darbodus.

Gofynion adrodd canol blwyddyn:

- Gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys yr ymgwymerwyd â hwy,
- Amrywiadau (os o gwbl) o'r polisiâu / arferion cytûn,
- Adroddiad perfformiad,
- Perfformiad yn erbyn Rheoli'r Trysorlys a Dangosyddion Darbodus.

Gofynion adrodd blynyddol ar ôl diwedd blwyddyn:

- Perfformiad Swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys,
- Adroddiad ar oblygiadau risg y penderfyniadau a wnaed a'r trafodion a gyflawnwyd,
- Adroddiad ar unrhyw amgylchiadau o ddiffyg cydymffurfiad â Datganiad Heddlu Rheoli'r Trysorlys a TMPau.

A7. Trefniadau cyllidebu, cyfrifyddu ac archwilio

Bydd Prif Swyddog Ariannol CHTh yn paratoi a bydd y CHTh yn cymeradwyo ac, os oes angen o bryd i'w gilydd, yn diwygio'r gyllideb flynyddol ar gyfer y swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys, ynghyd â'r incwm cysylltiedig. Y materion i'w cynnwys yn y gyllideb fydd isafswm y rhai sy'n ofynnol trwy statud neu reoliad, ynghyd â gwybodaeth o'r fath a fydd yn dangos cydymffurfiad gyda A1 *Rheoli Risg*, A2 *Mesur Perfformiad* a A4 *Offerynnau, Dulliau a Thechnegau Cymeradwy*. Bydd y Prif Swyddog Ariannol yn defnyddio rheolaethau effeithiol dros ei gyllideb a bydd yn adrodd ar ac yn argymhell unrhyw newidiadau sy'n ofynnol yn unol â A6 *Gofynion Adrodd a Threfniadau Gwybodaeth Reoli*.

Bydd Dyfed-Powys yn rhoi cyfrif am ei weithgareddau rheoli'r trysorlys, am benderfyniadau a wneir a thrafodion a gyflawnir, yn unol ag arferion a safonau cyfrifyddu priodol, a gyda gofynion statudol a rheoleiddio sydd mewn grym ar y pryd ac yn benodol y Cod Ymarfer CIPFA a Nodiadau Cyfarwyddyd Trawsadrannol ar gyfer Rheoli'r Trysorlys o fewn Gwasanaethau Cyhoeddus a gyhoeddwyd yn 2011. Bydd y Prif Swyddog Ariannol, sy'n aelod o CIPFA, yn gweithredu yn unol â datganiad polisi'r CHTh a TMP a *CIPFA: Safon Arfer Broffesiynol ar Reoli'r Trysorlys*.

Bydd y CHTh yn sicrhau bod gan ei archwilwyr, a'r rheini sydd â chyfrifoldeb adolygu rheoleiddio, fynediad at yr holl wybodaeth a

phapurau sy'n cefnogi gweithgareddau'r swyddogaeth rheoli'r trysorlys fel sy'n angenrheidiol ar gyfer cyflawni eu rolau yn gywir, a bod gwybodaeth a phapurau o'r fath yn dangos cydymffurfiad â pholisïau ac arferion cymeradwy mewnol ac allanol.

Bydd gweithdrefnau a phrosesau Rheoli'r Trysorlys yn cael eu harchwilio yn unol â strategaeth archwilio ar sail risg archwilio mewnol.

Bydd archwilwyr fel rhan o'u cyfrifoldebau wrth archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, yn casglu gwiriad annibynnol gan bartïon i gontract buddsoddiadau a gedwir gan y CHTH.

A8. Arian a Rheoli Llif Arian

Oni bai bod gofynion statudol neu reoleiddio yn mynnu fel arall, bydd yr holl arian sydd gan Ddyfed Powys o dan reolaeth y CHTH, a bydd yn cael ei gydgrynhoi at ddibenion llif arian a rheoli buddsoddiadau. Bydd rhagamcaniadau llif arian yn cael eu paratoi yn rheolaidd, a bydd Prif Swyddog Ariannol y CHTH a Phrif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhain yn ddigonol at ddibenion monitro cydymffurfiad gyda A1 *Rheoli Risg Hylifedd*.

A9. Gwyngalchu Arian

Mae Dyfed Powys yn effro i'r posibilrwydd y gallai ddod yn destun ymgais i'w gynnwys mewn trafodyn sy'n cynnwys gwyngalchu arian. Gan hynny, bydd yn cynnal gweithdrefnau ar gyfer gwirio a chofnodi hunaniaeth partïon i gontract ac yn adrodd ar unrhyw amheuan, a bydd yn sicrhau bod staff sy'n gysylltiedig â hyn yn cael eu hyfforddi'n llawn.

Dim ond partïon i gontract sydd wedi'u cymeradwyo gan ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys fydd yn cael eu defnyddio. Cytunir ar delerau ac amodau rhwng y parti i gontract a'r CHTH cyn trosglwyddo arian.

Mae'r Ddeddf Enillion Troseddau 2020 (POCA) a'r Rheoliadau Gwyngalchu Arian 2007 cysylltiedig hefyd wedi ehangu cyfrifoldebau archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru. Mae gofyn i'r Archwilydd Cyffredinol a'i staff a chontractwyr adrodd wrth yr Awdurdod Troseddau Difrifol a Threfnedig os ydynt yn amau, o ganlyniad i wybodaeth sydd wedi'i chasglu yn ystod eu gwaith, y gallai gweithredoedd troseddol fod wedi digwydd sy'n cynnwys elw ariannol.

Os oes unrhyw staff sy'n gysylltiedig â Rheoli'r Trysorlys yn amau gwyngalchu arian yna dylid dwyn hyn i sylw Prif Swyddog Ariannol y CHTH a Phrif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl.

A10. Hyfforddiant a Chymwysterau

Mae Dyfed Powys yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod yr holl staff sy'n gysylltiedig â swyddogaeth rheoli'r trysorlys wedi'u harfogi'n llawn i ymgymryd â'r dyletswyddau a'r cyfrifoldebau sydd wedi'u neilltuo iddynt. Gan hynny bydd y CHTH yn ceisio penodi unigolion sy'n alluog ac yn brofiadol a bydd yn darparu hyfforddiant i staff i'w galluogi i gaffael a chynnal lefel briodol o arbenigedd, gwybodaeth a sgiliau. Bydd Prif Swyddog Ariannol y CHTH yn argymhell ac yn gweithredu'r trefniadau angenrheidiol.

Bydd Prif Swyddog Ariannol y CHTh yn sicrhau bod gan yr holl staff sydd â chyfrifoldebau rheoli'r trysorlys, gan gynnwys y rheini sy'n gyfrifol am graffu, fynediad at hyfforddiant sy'n berthnasol i'w anghenion a'r cyfrifoldebau hynny.

Mae'r rheini sydd â chyfrifoldeb llywodraethu yn deall eu cyfrifoldeb unigol i sicrhau bod ganddynt y sgiliau angenrheidiol i ymgymryd â'u rôl yn effeithiol.

Mae staff sy'n ymgymryd â dyletswyddau rheoli'r trysorlys yn mynychu digwyddiadau hyfforddi perthnasol a ddarperir gan Arlingclose ac yn mynychu cyfarfod strategaeth chwarterol. Bydd staff hefyd yn mynychu digwyddiadau hyfforddi perthnasol a gynhelir gan CIPFA.

Anfonir bwletin e-bost wythnosol gan Arlingclose yn cynnig cyngor ar unrhyw ddatblygiadau economaidd a diwygiadau a awgrymir i gyfyngiadau partïon i gontract.

A11. Defnydd o Ddarparwyr Gwasanaeth Allanol

Mae Dyfed-Powys yn cydnabod bod cyfrifoldeb dros benderfyniadau rheoli'r trysorlys yn parhau gyda'r CHTh bob amser. Mae Dyfed-Powys yn cydnabod gwerth posibl cyflogi darparwyr allanol ar wasanaethau rheoli'r trysorlys, er mwyn cael mynediad at sgiliau ac adnoddau arbenigol. Pan fydd yn defnyddio darparwyr gwasanaeth o'r fath, bydd yn sicrhau ei fod yn gwneud hynny am resymau a fydd wedi'u cyflwyno i werthusiad llawn o'r costau a'r buddion. Bydd hefyd yn sicrhau bod telerau eu penodi a dulliau asesu eu gwerth yn cael eu cytuno a'u dogfennu yn gywir, ac yn amodol ar adolygiad rheolaidd. A bydd yn sicrhau, ble bo'n ymarferol ac yn angenrheidiol, bod rhychwant o ddarparwyr gwasanaeth yn cael eu defnyddio, er mwyn osgoi gorddibyniaeth ar un neu nifer fechan o gwmnïau. Os yw gwasanaethau yn amodol ar drefniadau tendro neu ail-dendro ffurfiol, cedwir at ofynion deddfwriaethol bob amser. Prif Swyddog Ariannol y CHTh sy'n gyfrifol am fonitro trefniadau o'r fath.

Mae gan Ddyfed Powys gytundeb gydag Arlingclose ar gyfer darparu cyngor/cymorth fel a ganlyn:

- Cyngor strategol
- Cyngor cyllid cyfalaf
- Polisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Rhagweld Cyfraddau Llog a Chyngor Economaidd
- Cyngor Polisi Buddsoddi
- Cyngor ar Ddyledion
- Cymorth Partïon i Gontract
- Seminarau a hyfforddiant
- Cyfarfodydd cleient a gwefan.

Roedd y contract cychwynnol am y cyfnod rhwng 1 Gorffennaf 2008 a 30 Mehefin 2010. Mae'r trefniant hwn yn amodol ar adolygiad blynyddol bellach.

A12. Llywodraethu Corfforaethol

Mae Dyfed-Powys wedi mabwysiadu a gweithredu argymhellion allweddol Cod Ymarfer CIPFA. Ystyrir bod hyn yn hanfodol i gyflawni llywodraethu corfforaethol cywir o fewn rheoli'r trysorlys, a bydd Prif Swyddog Ariannol CHTh a Phrif Swyddog Ariannol y Prif Gwnstabl yn monitro ac, os yw'n angenrheidiol, adrodd ar effeithlonrwydd y trefniadau hyn.

Mae'r Cod yn argymhell bod sefydliadau gwasanaeth cyhoeddus yn datgan eu hymrwymiad i gynnwys egwyddorion llywodraethu corfforaethol yn eu gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys, yn enwedig didwylledd a thryloywder.

Mae Dyfed Powys yn ymrwymedig i gynnwys llywodraethu corfforaethol cywir drwyddi draw ei fusnesau a gwasanaethau, ac i sefydlu egwyddorion ac arferion y gellir eu defnyddio i gyflawni hyn. Gan hynny, bydd ei swyddogaeth rheoli'r trysorlys yn cael ei chynnal gyda didwylledd a thryloywder, gonestrwydd, cyfanrwydd ac atebolrwydd a adlewyrchir yn Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a Gweithdrefnau Rheoli Ariannol Dyfed Powys.

Bydd polisiau ac arferion Rheoli'r Trysorlys y sefydliad yn cael eu cyhoeddi ar y rhynggrwyd.

Mae gan Brif Swyddog Ariannol y CHTh oruchafiaeth dros swyddogaethau Rheoli'r Trysorlys a bydd yn sicrhau bod gwahaniaeth digonol ar ddyletswyddau yn bodoli rhwng staff sydd â chyfrifoldeb dros ymgymryd â Swyddogaethau Rheoli'r Trysorlys.

Atodiad B - Dangosyddion Darbodus a Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw

Mae Deddf Llywodraeth Leol 2003 yn gofyn i'r CHTh ystyried Cod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf yn Awdurdodau Lleol (y Cod Darbodus) Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth wrth bennu faint o arian y gall fforddio ei fenthyca. Amcanion y Cod Darbodus yw sicrhau, o fewn fframwaith clir, bod cynlluniau buddsoddi cyfalaf awdurdodau lleol yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy, a bod penderfyniadau rheoli'r trysorlys yn cael eu gwneud yn unol ag arfer proffesiynol da.

Er mwyn dangos bod y CHTh wedi bodloni'r amcanion hyn, mae'r Cod Darbodus yn amlinellu'r dangosyddion a ganlyn y mae'n rhaid eu gosod a'u monitro bob blwyddyn.

B1. Amcangyfrifon Gwariant Cyfalaf

Gellir crynhoi gwariant cyfalaf ac ariannu arfaethedig y CHTh fel a ganlyn:

Gwariant Cyfalaf ac Ariannu	2015/16 Amcan £miliwn	2016/17 Amcan £miliwn	2017/18 Amcan £miliwn	2018/19 Amcan £miliwn
Cyfanswm Gwariant	9.373	9.411	6.768	2.392
Grantiau Llywodraeth	-1.002	-0.679	-0.915	-0.789
Benthyca	-0.520	-0.520	-1.000	-1.000
Derbynion Cyfalaf	-1.500	-0.500	-0.200	0
Credyd Cyfalaf NPAS	-0.114	-0.114	-0.068	-0.023
Cyfraniad o Gronfeydd Refeniw	-0.418	-0.422	-0.431	-0.439
Cyfalaf Wrth Gefn	-5.819	-7.176	-4.154	-0.141
Cyfanswm	-9.373	-9.411	-6.768	-2.392

B2. Amcangyfrifon o Ofyniad Ariannu Cyfalaf

Mae'r angen gwaelodol i fenthyca at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR) a chronfeydd wrth gefn defnyddiadwy a chyfalaf gwaith yw'r adnoddau gwaelodol sydd ar gael i'w buddsoddi. Y strategaeth gyfredol yw cynnal benthyca a buddsoddi dan eu lefelau gwaelodol, a elwir ambell waith yn fenthyca mewnol.

Ar 1 Ebrill 2014 roedd gan y CHTh ofyniad ariannu cyfalaf agoriadol o £10.153 miliwn (gan gynnwys menter ariannu breifat) erbyn cyfanswm asedau tymor hir wedi'u cofnodi ar y fantolen o £78.683 miliwn.

Mewn perthynas â'r cynlluniau gwariant cyfalaf a amlinellir yn y strategaeth gyfalaf, bydd yn rhaid i'r CHTh fenthyca £3.040 miliwn yn ystod y cyfnod 2015/16 i 2018/19. Rhaid i'r CHTh wneud ad-daliadau blynyddol o'r gyllideb refeniw am log ac ad-daliad o'r prifswm yn unol â'r polisi MRP yn Atodiad B.

Gofyniad Ariannu Cyfalaf	2015/16 Amcan £miliwn	2016/17 Amcan £miliwn	2017/18 Amcan £miliwn	2018/19 Amcan £miliwn
Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol (ac eithrio menter ariannu breifat)	7.614	7.829	8.036	8.715
Llai: Ad-daliad Gofynnol Blynyddol o refeniw (4% o'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf)	-0.305	-0.313	-0.321	-0.349
Ychwanegu: Benthycu Newydd	0.520	0.520	1.000	1.000
Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	7.829	8.036	8.715	9.366
Ychwanegu: menter ariannu breifat	2.463	2.415	2.359	2.295
Cyfanswm	10.292	10.451	11.074	11.661

B3. Dyledion Gros a'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf

Er mwyn sicrhau dros y tymor canolig y bydd y ddyled at ddiben cyfalaf yn unig, bydd y CHTh yn sicrhau nad yw dyled, ac eithrio yn y tymor byr, yn fwy na chyfanswm y gofyniad ariannu cyfalaf yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag amcangyfrifon o unrhyw ofyniad ariannu cyfalaf ychwanegol ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfredol a'r ddwy flwyddyn ariannol nesaf. Mae hyn yn ddangosydd darbodaeth allweddol. Caiff pob penderfyniad benthycu ei wneud gan y CHTh gyda chynghor gan Brif Swyddog Ariannol y Comisiynydd.

Dyled	31.03.16 Amcan £miliwn	31.03.17 Amcan £miliwn	31.03.18 Amcan £miliwn	31.03.19 Amcan £miliwn
Benthycu	2.455	2.298	2.125	1.936
Rhwymedigaethau menter ariannu breifat	2.463	2.415	2.359	2.295
Cyfanswm Dyled	4.918	4.713	4.484	4.231

Disgwylir i gyfanswm y ddyled aros o dan y gofyniad cyllido cyfalaf yn ystod cyfnod y rhagolwg.

B4. Ffin weithredol ar gyfer Dyledion Allanol

Mae'r ffin weithredol wedi'i seilio ar amcan y CHTh o'r achos fwyaf tebygol h.y. darbodus, ond nid y senario achos gwaethaf ar gyfer dyledion allanol. Mae'n cysylltu'n uniongyrchol ag amcangyfrif y

CHTh o wariant cyfalaf, y gofyniad ariannu cyfalaf a gofynion llif arian, ac mae'n offeryn rheoli allweddol ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn. Mae menter ariannu breifat hefyd yn rhan o ddyled y CHTh. Gosodir y cyfyngiadau yn y tabl isod:

Ffin Weithredol	2015/16 Amcan £miliwn	2016/17 Amcan £miliwn	2017/18 Amcan £miliwn	2018/19 Amcan £miliwn
Benthyca	1.000	1.000	1.000	1.000
Rhwymedigaethau tymor hir eraill	19.637	19.637	19.637	19.637
Cyfanswm Dyled	20.637	20.637	20.637	20.637

B5. Cyfyngiad Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol

Y cyfyngiad awdurdodedig yw'r cyfyngiad benthyca fforddiadwy a bennir i gydymffurfio â'r Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Dyma'r swm uchaf o ddyledion y gall y CHTh fod mewn dyled yn gyfreithiol. Mae'r cyfyngiad awdurdodedig yn cynnig ychydig o le uwchlaw'r ffin weithredol ar gyfer symudiadau arian anarferol. Dangosir y cyfyngiadau sydd wedi'u gosod yn y tabl isod:

Cyfyngiad Awdurdodedig	2015/16 Amcan £miliwn	2016/17 Amcan £miliwn	2017/18 Amcan £miliwn	2018/19 Amcan £miliwn
Benthyca	3.203	3.202	3.000	3.000
Rhwymedigaethau tymor hir eraill	20.600	20.600	20.600	20.600
Cyfanswm Dyled	23.803	23.802	23.600	23.600

1. B6. Cymhareb Costau Ariannu i Ffrwd Refeniw Net

Mae hwn yn ddangosydd fforddiadwyedd ac yn tynnu sylw at oblygiadau refeniw ar wariant cyfalaf cyfredol ac arfaethedig trwy adnabod cyfran y gyllideb refeniw sy'n ofynnol i fodloni costau cyllido, net o'r incwm buddsoddi. Mae'r dangosydd hwn yn dangos costau ariannu yng nghyd-destun y gyllideb gyfan (ar sail terfyn awdurdodedig y rhwymedigaethau tymor hir uchod). Disgwylir i hyn leihau o 2016/17 ymlaen.

Cyfyngiad Awdurdodedig	2015/16 Amcan £miliwn	2016/17 Amcan £miliwn	2017/18 Amcan £miliwn	2018/19 Amcan £miliwn
Cost Ariannu	1.006	0.995	0.959	0.943
Cyllideb Net	93.332	91.247	91.488	92.007
Cyfanswm Dyled	1.08%	1.09%	1.05%	1.03%

B7. Effaith Gynyddrannol Penderfyniadau Buddsoddiad Cyfalaf

Mae hwn yn ddangosydd fforddiadwyedd sy'n dangos effaith penderfyniadau buddsoddiad cyfalaf ar lefelau'r Dreth Gyngor. Yr effaith gynyddrannol yw'r gwahaniaeth flwyddyn ar ôl blwyddyn rhwng cost ariannu'r cyfyngiad awdurdodedig o rwymedigaethau tymor hir a fynegir fel cynnydd (neu ostyngiad) yn y dreth gyngor sy'n daladwy. Mae'r newid yn y dreth gyngor fel y'i mesurir yn erbyn treth gyngor gyfartalog band D o £200.07 sy'n daladwy yn 2015/16.

Effaith Gynyddrannol ar Benderfyniadau Buddsoddiad	2016/17 Amcan	2017/18 Amcan	2018/19 Amcan
Cost Gynyddrannol £miliwn	-0.011	-0.036	-0.016
Sail y Dreth Gyngor	217,241	219,414	221,608
Cynnydd Band D £	-0.05	-0.16	-0.07

B8. Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw Blynyddol 2014/15

Ble mae'r CHTh yn ariannu gwariant cyfalaf trwy ddyled, rhaid iddo neilltuo adnoddau i ad-dalu'r ddyled honno yn ystod blynyddoedd diweddarach. Mae'r swm a godir i'r gyllideb refeniw ar gyfer ad-dalu dyled yn cael ei alw yn Ddarpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) er nid oes unrhyw isafswm statudol wedi bod ers 2008. Mae'n ofynnol dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 i'r CHTh ystyried Canllawiau Llywodraeth Cymru ar Ddarpariaeth Isafswm Refeniw.

Nod cyffredinol canllawiau LIC yw sicrhau bod dyledion yn cael eu had-dalu sydd naill ai'n weddol gymesur gyda'r hyn y mae gwariant cyfalaf yn darparu buddion ar ei gyfer neu, yn achos benthyca sydd wedi'i gefnogi gan Grant Cymorth Refeniw Llywodraeth, sy'n weddol gymesur â'r cyfnod ymhlyg wrth benderfynu ar y grant hwnnw.

Mae canllawiau LIC yn gofyn i'r CHTh gymeradwyo datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw blynyddol bob blwyddyn, ac mae'n argymhell nifer o opsiynau ar gyfer cyfrifo swm darbodus o Ddarpariaeth Isafswm Refeniw.

Dim ond opsiynau a argymhellir yn y canllawiau y mae'r datganiad a ganlyn yn ei gynnwys:

DATGANIAD DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW BLYNYDDOL

Mae'r polisi a ganlyn wedi'i osod gan y CHTH mewn perthynas â Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2015/16.

Benthycia â Chymorth - Dull Gofyniad Ariannu Cyfalaf

Mae Darpariaeth Isafswm Refeniw'r un faint â 4% o'r Gofyniad Cyllido Cyfalaf â Chymorth ar ddiwedd y flwyddyn ariannol flaenorol. Ar gyfer 2014/15 amcangyfrifir fod hyn yn £305,000.

Benthycia Darbodus - Dull Dibrisiant

Bydd Darpariaeth Isafswm Refeniw yn gyfartal â'r ddarpariaeth sy'n ofynnol yn unol â chyfrifo dibrisiant yng nghyswllt yr ased y mae'r gwariant wedi'i ariannu gan fenthyciad darbodus neu drefniadau credyd digymorth.

(a) Bydd Darpariaeth Isafswm Refeniw yn parhau i gael ei gwneud yn flynyddol hyd nes y bydd swm cronus darpariaeth o'r fath yn gyfartal â'r gwariant gwreiddiol a gyllidwyd.

(b) Wrth waredu'r ased, ni fydd swm y derbyniad cyfalaf yn cael ei ddwyn i'r cyfrif refeniw a bydd y CHTH yn cydymffurfio â gofynion arferol y Ddeddf 2003 ar ddefnydd derbyniadau cyfalaf.

(c) Ble mae canran y gwariant ar yr ased a ariannwyd trwy fenthyciad darbodus neu drefniadau credyd digymorth yn llai na 100%, bydd Darpariaeth Isafswm Refeniw yn gyfartal â'r un ganran o'r ddarpariaeth sy'n ofynnol o dan gyfrifo dibrisiant.

Prydlesi Cyllid a Menter Ariannu Breifat

Yn achos prydlesi cyllid a chytundebau Menter Ariannu Breifat mantolen, ystyrir y bydd y gofyniad Darpariaeth Isafswm Refeniw wedi'i fodloni gan dâl sydd gyfwerth ag elfen o'r rhent/ffi sy'n mynd tuag at ostwng rhwymedigaeth y fantolen.